

לאן נעלמה החברה השחורה?

איור של רות צרפתי. ספר אמנות מלהיב לא פחות משהוא ספרות במיטבה

שם. אחד הפרקים היפים ביותר מתאר, ממבטו של שמינק כמובן, טיול בשכונה התל אביבית הנטושה, עם משה, ש"ויתר לי כמו תמיד והלך לאן שהובילי אותי". בפרק הזה מגלה לנו שמינק מהי אותה גבעה, "גבעת שמינק" המהוללת (גבעת עשיית הצ'רכים), שעל שמה נקרא הספר.

"גבעת שמינק" לא פחות משהוא ספרות במיטבה הוא גם ספר אמנות מרהיב, שלמעלעל בו צפורה הנאה רבה. לחובבי הכלבים צפוי עונג כפול ומכופל, כי שמינק מונצח באיורים מכל זווית אפ"שרית, ותמיד מתוך אהבה גדולה.

אין זה הספר הראשון שצרפתי כותבת ומאירת, ואין זה הספר הראשון שחיות הן מרכזו. בחניות

שה היינו הק.

את הסיפור מגולל שמינק, הכלב של רותי ומשה, כלב "דגיש חכם". כבר מן ההתחלה ברור לנו שרותי, ציירת ופסלת, היא רות צרפתי, ושם מינק הוא כלב אמיתי, שכל ילד ישמח להודות אתו ועם חוויות מלחמת המפרץ שלו. הקשר המיידי בין הסיפור והמציאות מעורר הודות וקריבה, ותחושה זאת מלווה את הספר כולו. אך אירועי השעה, שהם לכאורה סיבת הסיפור, מש משים למעשה רק רקע. עיקר הסיפור הוא הקשר הנפלא של שמינק ורותי, שניכר בכל משפט, בגלל הזווית המיוחדת – מבטו של כלב, שניתן לנו באמצעות העט של רותי.

"הסיפור מתחיל מזה שרותי החליטה להכין לי מסכה נגד גזים. זה היה לפני הרבה זמן, כשעוד לא האמינו שתפרוץ מלחמה". שמינק לא משתף פעולה עם שקית ניילון ופיסת הגומי הספוגי ובורח, ורותי מגסה להסביר לו את הרציונל ("הכל בגלל סדאם חוסיין, הרשע מעד ראק, שכבש את כווית ואת בארות הנפט שלה"). תסכולי המלחמה של שמינק התל אביבי מתחיר לים כאשר רותי מצמידה סרטי הדבקה לדלת הזכר בית הגדולה שמפרידה בין הבית לגינת הגג. בימים רגילים פותרים תתולי השכונה להתקרב לגינה ממוראו של שמינק. אך עתה נאלץ שמינק לצפות בהם מבعد לריבועי הדבק: "כמובן שאני נובח ומש תולל ככעס, אבל המנוול לא זז מהמקום, וממשיך להביט בי בעיניים המורשעות שלו". רותי מגסה לנחם: "מה זה בכלל אכפת לך", אך את הנעשה אין להשיב עדיין.

כשפורצת המלחמה המצב מידרדר עוד יותר. חדר אטום, טילים, גלות לכפר שבו שמינק נחשב לכלב עירוני מעצבן, שיבה הביתה, לתל אביב, לבית שאינו בית כי רותי הסירה מהקירות ומהמדפים את כל התמונות והכובות והפסלים. ובתוך כל זה שזורים סיפורים קטנים ונפלאים של כלב, שפוגש בכפר לראשונה פרה ובזן שנדבק לפרווה, ושטובל מדיכאון של ממש בגלל הורות והניכור

גבעת שמינק

זיכרונותיה של הלב שמינק ממלחמת המפרץ

כתבה וציירה: רות צרפתי. הוצאת דיונות אחרונות, ספרי חסד. 110 עמודים, 34 שקלים

יעל דר

לד אחד בן חמש שאל לפני שבועות אחרים את אמא שלו: אמא, את זוכרת את הפעם ההיא שהי כנסתם אותי לתוך קופסה שקופה? אני זוכר שזה היה גורא כף, אבל אני לא זוכר איזה חג זה היה. לפני שלוש שנים הסבירו להורים המודאגים עשרות ואולי מאות פסיכולוגים שצריך להפוך את טקס חבישת מסכות האב"כ למשהו נחמד. כדאי לקשט אותן, כדאי לחבק אותן, כדאי לישון לצדן ולצחוק אתן – הכל על מנת שהילדים לא ייבהלו מהחודר האטום ומהוריהם שלובשים לפתע צורה של מפלצת. בתקופה ההיא כולנו היינו מאוד צייר תנים, וכמעט שלא היה ילד שלא תגב בדרך יציר תית זו או אחרת את כניסת המסכה השחורה לחייו. אלא שכמו כל דבר טוב, נעלמה החברה החורשה יום אחד בלי להשאיר עקבות. לאחר שנעשה הכל על מנת שלא תישאר טראומה, החרקנו אותה, את החברה השחורה, לפי כל כללי הטקס. החבאנו אותה עמוק עמוק בארון. הספר "גבעת שמינק" אינו חדש. הוא יצא לאור לפני שנה, ולמרות זאת נחזף וכדאי מאוד לעסוק בו. כי צרפתי הצליחה ליצור ממלחמת המפרץ ומוראותיה יצירה שפותחת את הארון לרווחה ומחזירה לשם אור ואוויר רענן. כמו המלחמה ההיא, גם הספר הזה מיועד לכל המשפחה. זהו למעשה ספר אלבומו: מימין יש טקסט ומשמאל רישום, ושום דף לא מקופה. הסיפור והציור שלובים זה בזה באופן כל כך הדוק, שקשה לנתח מה נולד קודם – הדיוף לספר או הדיוף לצייר. ובעצם, אני וחשדת שאצל צרפתי זהו למע

הספרים כבר קשה להשיג את "אל אי החתולים אשר ביוון", שיצא בעם עובר, אך מי שמוצא – הרווח כולו שלו.

ובחזרה להרחקת המסכה השחורה: כבר אמרו לנו שזה בריא, וכבר אמרו לנו שלצד תכונותיה ה"אחרות לספרות יש גם תכונות תרפויטיות." גבעת שמינק" הוא ההודמנות לברוק את העניין.

ואותו ילד בן חמש – לו צפורה תגינה של ממש.